

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божјој и вољи народа
КЊАЗ СРПСКИ.

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме да је
народна скупштина решила и да смо ми потврдили и
потврђујемо :

ЗАКОН О СТАРАТЕЉСТВУ

ПРВИ ДЕО.

О кругу рада старатељског судије.

Чл. 1.

Старатељским делима управљаће један судија, који ће у дужности тој самостално радити.

Чл. 2.

О постављању старатељства над малолетним стараће се онај судија, кога би округу по надлежности суда припадао отац малолетних у времену кад се њима има старатељство да одреди; а где би по томе постојала надлежност у више округа, онда онај судија, у кога је округу отац малолетних најпосле живео.

Чл. 3.

Ако ли пак отац детињи не би по надлежности припадао ни једном округу, у так-

вом случају за надлежног сматраће се онај судија, у кога се округу отац малолетних налазио, кад је наступила потреба да се деци његовој старатељ постави.

Чл. 4.

Ванбрачној деци одређиваће старатељство судија онога округа, који би за матер деци надлежан био.

Чл. 5.

Находчад, којима се родитељи не знају, стављаће под старатељство судија онога округа, у коме се она нашла буду.

Чл. 6.

Кад се пак пунолетна лица имају под старатељство да ставе, то ће им таково одређивати онај судија, који би иначе за њих надлежан био.

Чл. 7.

Но ако би по смрти ког странца остало малолетне деце, таковима ће старатељски судија онога места, где је исти странац умро, поставити само привремено старатеља, док суд умрлога не прими старатељство на себе.

Чл. 8.

Судија, који буде надлежан да постави старатељство, надлежан је и да га настави, ма да лице, које се под старатељство ставља, своје место живљења промени или се за неко

време у иностранству задржава. Но ако би се показало, да ће за лице, које је под старатељство стављено, корисније бити, да се управа над старатељством преда другом старатељском судији, то ће се ово са сагласијем овога судије учинити. А ако се не би могли сагласити, онда ће решити апелациони суд по достави онога судије, који има већ управу над старатељством.

Чл. 9.

Противу закључења старатељског судије моћи ће се жалити само апелацијоном суду у року од 15 дана. Жалба ова подноси се истом старатељском судији.

Чл. 10.

У случају сукоба о надлежности више старатељских судија (§. 51. грађ. пост. суд.), дужан је онај старатељски судија, коме би дело од другог судије послато било па би налазио да није надлежан, поднети дело апел. суду на решење.

ДРУГИ ДЕО.

О старатељству над малолетнима.

I. О одређивању старатеља.

Чл. 11.

Малолетна лица морају бити под старатељством, ако не стоје под очином влашћу

или се ова над њима из законих узрока не може да врши.

Чл. 12.

Старатељски судија по званичној дужности стараће се, да оваковим лицима старатељство поставља.

Чл. 13.

Кад се покаже потреба, да се каквоме лицу старатељ постави, то ће мати или мађија малолетника дужна бити да достави тај случај свом кмету или општинском суду или старатељском судији. То исто стоји у дужности најближим у месту сродницима, као и свештенику, који води протокол умрлих. А кмет или општински суд, било да су извештени или да су сами собом сазнали, дужни су одмах да јаве тај случај старатељском судији.

Чл. 14.

Ако ови за времена или никако не извести надлежног старатељског судију о потреби да се старатељ постави, то ће у случају оштећења, оштећеној пунили одговарати за штету, ако тај свој поступак не буду могли оправдати.

Чл. 15.

Ако се коме по пресуди судској одузме сасвим или за време очина власт над његовом малолетном децом, то ће суд тај, чим оваква

пресуда постане извршна, дужан бити извесити о томе старатељског судију.

Чл. 16.

Отац, који је до смрти своје имао очинску власт, а тако и мати, која је до смрти своје вршила старатељство над својом децом, има право да одреди деци својој једног или више старатеља.

Ако су и отац и мати старатеља наименовали, онда ће се онај, кога је отац наименовао, предпоставити ономе кога је мати одредила.

Наименовање може се учинити својеручним писменом или тестаментом.

Чл. 17.

Но ако ни отац ни мати нису никако или нису у законој форми старатеља одредили, то ће се на старатељство позивати овим редом:

- 1, Рођени отац усвојеног детета;
- 2, Мати за своју брачну децу;
- 3, Деда са очине стране;
- 4, Деда са материне стране.

Чл. 18.

Ако се старатељство не могне предати ни једном од оних у чл. 16. и 17. именованих лица, онда ће старатељски судија дужан бити старатеља сам да наменује, по споразумљењу са сродницима малолетних или са општинским судом.

Чл. 19.

У овоме случају старатељски судија може више старатеља да наменује, ако се управа имања састоји из различних и многостручних радња. По правилу постављаће се један старатељ и кад има више браће и сестара.

Чл. 20.

Сваки је дужан понуђеног старатељства примити се, ако само не би био неспособан или не би имао каквих законих узрока. И старатељски судија стараће се свагда да пре поставља она лица, која би се радо примила и за која се може мислити да ће боље вршити старатељске послове.

Ко би се од те дужности извлачио, старатељски судија моћи ће га на то нагонити новчаном казни од 10 до 1.000 гр. чар. и такови после одговара за све штете, које би због његовог устезања произишле; а уз то као јемац и добар стајати за оно лице, које би судија за сходно нашао, да место њега за старатеља постави.

Чл. 21.

Не могу бити старатељи ни спомоћни старатељи:

- 1., Лица, која стоје под старатељством;
- 2., Лица, која нису навршила 25. година;
- 3., Женскиње, изузимајући матер;

4., Који су због какве кривице изгубили грађанску част; осим ако их отац или мати пупиле одреде за старатеље;

5., Којима је одузето старатељство или очинска власт;

6., Који се под стециштем налазе;

7., Они, који су се јавно одали неморалном животу;

8., Лица од старатељства искључена оцем или матером, која је до смрти своје своје детету старатељ била;

9., Они, који су у јавном непријатељству живели са родитељима пупиле или су сада са пупилом у таквом непријатељству;

10., Очух својим пасторцима;

11., Ванбрачни родитељи својој природној деци;

12., Старатељски судија у своје округу где своје звање врши;

13., Хришћани нехришћанима и обратно, ван ако их је наименовао сам отац или мати, или су одређени да само имањем пупиле управљају.

Чл. 22.

Ко са знањем предложи старатељском судији какво неспособно лице за старатеља, или спомоћног старатеља, одговараће пупили за штету, која би јој се тиме учинила.

Чл. 23.

Старатељства се могу не примити:

- 1., Мати;
- 2., Они, који су навршили 60. година;
- 3., Они, који већ имају два старатељства или спомоћна старатељства. Но ако би се који трећег старатељства по свом неопходном положају морао примити, онда ће се на његово захтевање од једног старатељства разрешити.
- 4., Управитељи (руководели) јавних каса, ако је са старатељством скопчана и управа пупилског имања;
- 5., Војена лица, која су у служби, или која на расположењу стоје;
- 6., Чиновник, кад би у које друго место премештен био; и
- 7., сва у опште лица, кад би се одселила у друго које место да стално живе, па отуд не би могла вршити старатељске послове.

Чл. 24.

Лица под бројем 1, 2, и 3, чл. 23. дужна ће бити у течају од 8. дана од кад им је саопштено да су за старатеље постављена. јавити се старатељском судији да се старатељства не могу примити и узроке за то представити, иначе престаће им право, које им је истим чланом дато.

Који су се пак једном примили старатељства, не могу га више остављати, због оваквих извињавајућих узрока, који би доцније наступили, осим случаја тачке 4. 5. 6. и 7. чл. 23. ако би се они у течају старатељства појавили.

Чл. 25.

Ако би управитељ (руководатељ) које јавне касе хтео да прими старатељство или да ово продужи, дужан је на то изискати одобрење од своје предпостављене власти.

Чл. 26.

Војена пак лица у служби или на расположењу стојећа, тражиће одобрење од министра војеног.

Чл. 27.

Лица, која би телесно или душевно болесна или врло немоћна била, може судија ослободити да се старатељства не приме; а ако су се примила, може их у свако време разрешити.

Чл. 28.

Старатељ и помоћни старатељ у место заклетве, заветоваће се старатељском судији, да ће своју дужност савесно и поштено вршити.

Старатељ ће добити старатељско писмо, у коме ће бити назначен и помоћни старатељ.

Чл. 29.

Ако је старатељски судија изоставио које

лице, које је у члану 16. и 17. означено, па ако противу тога лица не стоји никакав законски основ за искључење, то ће се оно моћи жалити апелацијоном суду због тога, што је изостављено.

Чл. 30.

Ако има више старатеља, онда ће они или сви заједно старатељство вршити или ће се поделити по гранама управе, како је наредио онај, који их је наименовао.

Чл. 31.

Поред старатеља, који је од оца или матере наименован, и код сваког старатељства што има да управља имањем, којег годишњи приходи прелазе годишње издатке на пуpile, поставиће се увек један помоћни старатељ.

Ако старатељски судија за добро нађе, он ће моћи ово и код других старатељства учинити.

Кад ни отац ни мати нису сами одредили помоћног старатеља, а нису га ни искључили, онда ће таковог поставити старатељски судија.

Чл. 32.

Ако је постављено више старатеља, који заједнички старатељством управљају, то се помоћни старатељ не може одређивати.

Ако ли пак више старатеља одвојено управљају, онда се може од њих један другоме за помоћног старатеља постављати.

Чл. 33.

Наименовање старатеља и помоћног старатеља вредиће за цело време старатељства.

Чл. 34.

Прописи овог закона не односе се на малолетну децу, која живе у задрузи са пунолетнима, који би били способни да управљају задругом.

II. О правима и дужностима старатеља.

Чл. 35.

Старатељ ће у дужности својој радити по овоме закону самостално, као што ће за радњу своју сам и одговарати.

Одговорност та почиње од дана, кад се дужности прими или кад је ову могао да прими па је није хтео примити.

Чл. 36.

Старатељ и помоћни старатељ дужни су старати се као сваки добар кућни старешина у својим стварима; иначе одговараће за штету, ако би је својом немарљивошћу учинили.

Чл. 37.

Где старатељство врше више старатеља, ту ће они решавати по већини гласова. Ако би таква већина хтела да штогод у постојећем стању измени, но не слаже се у извр-

шењу тога, онда ће се са старатељским судијом та ствар по већини гласова решити.

Чл. 38.

Но ако је посао између више старатеља подељен, онда ће сваки старатељ о ономе, што му је дато, радити сасвим независно од осталих старатеља.

Чл. 39.

Старатељ ће у име награде за свој труд добијати по 5 од сто од чистог годишњег прихода по одбитку свију трошкова за васпитање и издржање насљедника и одржање њихова имања; но ова награда не сме бити већа од 24.000 гр. чар.

Где има више старатеља, ту ће они ову награду између себе делити, но где они одвојено и независно са имањем масалним рукују (Чл. 38.) то ће сваки из доходака онога имања којим он рукује и награду своју примати.

Чл. 40.

Што би старатељ, или помоћни старатељ, било по својим старатељским пословима, или на потребе масалне потрошио из своје сопствености, накнадиће му се то из имања масалног.

Чл. 41.

Ако би старатељ учинио ванредне услуге маси, то има право и на ванредну награду,

која ће му се платити из имања масалног, или по закону, где је ова законом одређена, или по величини учињених услуга. Но ако би због ове наплате до спора дошло, судови ће по закону то судити.

Чл. 42.

Старатељ неће добити никакву награду од прихода оног имања, које је малолетнику на руковање предато (чл. 56.)

Чл. 43.

Спомоћном пак старатељу неће се никаква награда одобравати.

Чл. 44.

Старатељ се брине и о лицу и о имању пупиле, осим ако не би за неко имање нарочити старатељ постављен био.

Чл. 45.

А кад би наследници имали између себе какве правне послове да сврше или да какав спор воде, старатељ неће моћи ни једног од њих у томе заступати, него се има појединима нарочити старатељ имања одредити.

Чл. 46.

О личности наследника старатељ ће се као отац старати и овога права и дужности извршивати.

Чл. 47.

У свима делима, која би се тицала масалног имања, старатељ је закони заступник наследника.

Чл. 48.

Спомоћни старатељ контролисаће рад оног старатеља који управља. На ту цел он има право да прегледа стање рачуна, које старатељ води, и доказе, које за то има; он је дужан да извештава старатељског судију о свему што би се односило на повреду старатељских дужности. Старатељски судија дужан је да слуша спомоћног старатеља у свима случајима, где је по важности посла нужно његово одобрење или где би ово одобрење главном старатељу за правац служило. У свима пак случајима, који су овим законом означени, спомоћни старатељ радиће заједно (неодвојено) са главним старатељем.

Чл. 49.

О личности наследника треба водити прече старање него о управи њихова имања.

Чл. 50.

Ако би се у заоставшим стварима оца или завештатеља наследника нашле какве писмене белешке, о којима би старатељ и спомоћни старатељ прибавили *уверење*, да су заиста од оца или завештатеља написане, то су

старатељи овлашћени, да се у смотрењу наследника или управе имања придржавају наређења, која би се у тим белешкама садржавала, па ма ове и не биле уредно са подписом и датумом написане, нити каква одостоверења имале.

Чл. 51.

Мати ако и не буде старатељ своме детету, опет она за то има право тражити, да деца, под надзором старатеља, буду код ње на васпитавању и издржавању, ако иначе не би било каквих важних узрока да јој се то не одобри.

Чл. 52.

Кад старатељ хоће у име пуниле какав уговор да закључи, онда он треба то у уговору изреком да каже. Иначе, ако то не учини, онда ће пунила по такome уговору, само у толико право задобити или се обвезати, у колико се из свију околности видети може, да су уговорачи имали намеру да тај уговор заиста за пунилу закључе.

Чл. 53.

Уговори, које би наследник сам учинио и обвезаност неку на се примио, вредиће ако то и старатељ одобри.

Чл. 54.

Ако је старатељ у опште дао једном одобрење наследнику, да може ступити у неку

службу или радњу, онда овај неће морати тражити накнадног одобрења од старатеља, ако би за тим у другу подобну службу или радњу хтео стати или из њих иступити.

Чл. 55.

Ако је наследник добио одобрење од старатеља да сам на своју руку кућу води, или какву јавну радњу отвори, он је тиме већ овлашћен да за продужење тих радња може и друге нужне послове самостално свршавати.

Чл. 56.

Пошто наследник наврши 17 година може му старатељ, ако за добро нађе, све или неки део прихода дати на слободно руковање.

Чл. 57.

Што би по исплати нужних трошкова, учињених на једногодишње издржање пуциле и управу имања, претекло од готових новаца, мора их старатељ најдаље за 2 месеца предати државној штедионици или управи фондова на руковање.

Чл. 58.

Ако ли старатељ пропусти или се задоцни, да претеклу суму прихода даде под интерес, то ће по истеку двомесечна рока морати сам да плаћа на исту суму 10% интереса.

Чл. 59.

А ако би старатељ на своју користу потребно што од масалне готовине, онда ће од времена, кад је то учинио, дужан бити платити на исте новце по 12% интереса.

Чл. 60.

Новци незнатних маса неће се слати штедионици или управи фондова под интерес, већ само оних маса готовина, која би износила више од 2000 гр. чар. ако је пупила из села; више од 4000 гроша чар. ако је пупила из вароши и варошица; и више од 6000 гр, чар. ако је пупила из Београда. Остале пак мање као незнатне пупиларне масе: сеоске до 2000 гр. варошке до 4000 гр. и београдске до 6000 гр. чар. суд ће онима, који се приме да пупиле издржавају и подижу, на њихово писмено просто обвезатељство и на просто јемство старатеља предати, тако, да их они за пупилу причувају и да њима у корист ових рукују.

Чл. 61.

Да би се знало, како се са овако незнатним масама управља, помоћни старатељ или ако овога не би било, надлежни општински суд, коме такве пупиле припадају, мотриће како стоје ове масе код оних, којима су предате и поверене, па ако би видели, да се њима

не управља како треба, већ да оне у опасност долазе, или да се већ у каквој опасности налазе, они ће дужни бити да то одмах јаве старатељском судији, и то или сами непосредно или преко своје среске полицајне власти.

Чл. 62.

Како се старатељски судија овако или иначе како извести, да се са којом од овакових пупиларних маса неуредно управља и оне у рђаво стање долазе, — он ће се одмах постарати да ствар извиди, и чим за потребно нађе, тражиће да се масално имање интабулацијом или иначе другим чим по закону за пупилу обезбеди и сачува.

Чл. 63.

Као што је дужност старатеља и старатељског судије старати се, да се од пописаног масалног имања све оно задржи, што се год причувати може, или чим се год у корист пупиле радити и управљати даје, — тако се на предложење и споразумлење старатеља, и какво покретно имање као што су н. пр. трговина и новци к овој принадељећи, може задржати, да се њом на бољу и већу корист пупила рукује и управља, и за таково имање, као да је оно све једна главнина, старатељ ће дужан бити јемствовати.

Чл. 64

По правилу, ово јемство има да буде онакво, какво се по закону обезбеђење тражи; но изузетно, оно може бити и просто, т. ј. таково, да се јемци само писменим актом суду обвезу да ће поверено им имање савесно чувати и њим управљати, и да ће за исто имање својим добрима одговарати.

Чл. 65.

Старатељски судија дужан ће бити свагда добро мотрити коме ће таково имање на управу поверити, и само ако су старатељи сродници пуpile, које већ и сама крв вуче да се за њих својски брину, или ако су старатељи познати као људи вредни и поштени и у њиховој општини признати и одабрани, а притом и доброг стања, или бар таквог, да им добра нису јако дуговима оптерећена и да код других људи кредита имају, — тада може им судија задржано покретно имање масално на просто њихово писмено јемство, без предходне процене њихових добара и интабулације на ова, на руковање поверити.

Чл. 66.

Ако би старатељски судија, буди с које стране дознао, или из поднешеног годишњег рачуна старатељског увидео, да ово задржано покретно имање у опасност долази,

или да се њим на штету масе управља, — он ће тада моћи неодложно све законе мере предузети, да се исто имање подпуно обезбеди; а у случају потребе, наредити, да се оно распрода и у новац учини, с којим ће се после по закону имати руковати.

Чл. 67.

Старатељ није властан да чини поклоне из имања пупиле.

Чл. 68.

Непокретна добра пупиле моћи ће старатељ само онда отуђити или оптеретити, ако то отуђење по праву тражи сам смесничар ради деобе, или ако је отуђење, или оптерећење нужно, те да се имање пупиле сачува од штете, или ако се тиме имање пупиле знатно унапређује.

Чл. 69.

Ако је завештатељ у смотрењу продаје непокретног имања нарочито што наредио, онда се то тако и учинити има, осим ако не би доцније такве прилике наступиле, да би иста наређења по наследника штетна била.

Чл. 70.

Прописи овога закона не односе се на случајеве где би се закључење судско из имања пупиле извршити имало.

Чл. 71.

Само по одобрењу спомоћног старатеља моћи ће главни старатељ:

1., продати драгоцености, златне или сребрне ствари, или пачире и друге ствари од вредности;

2., наплаћивати дугове;

3., новце на зајам давати, где му је ово дозвољено.

4., скинути или променути јемство, које је дато за сигурност тражбине;

5., примања пупилска на другога пренети или заложити.

Чл. 72.

Ако спомоћни старатељ не да своје одобрење у послу где је ово нужно, главни старатељ може се за то жалити старатељском судији. Ако судија одобри тај посао, тим ће се заменити одобрење спомоћног старатеља.

Чл. 73.

Ако спомоћни старатељ није постављен, онда ће старатељ у свима случајевима чл. 71. тражити одобрење од старатељског судије.

Чл. 74.

Старатељ је дужан да тражи одобрење од старатељског судије:

1., кад би се имало наслеђено имање пупиле да употреби на издржање њено; и

2., у случају, кад би пупила имала да продужи какву наслеђену радњу.

Чл. 75.

Исто тако поред саизвођења старатеља нужно је одобрење старатељског судије и у овима случајевима:

1., при усвојењу пупиле;

2., при женидби и удадби пупиле; но овим се не мења последњи став §. 150. грађ. законика;

3., кад би пупила хтела да иступи из грађанства српског;

4., кад старатељ хоће да дозволи пупили да предузме какву радњу;

5., при отуђењу или оптерећењу непокретних добара. Непокретна добра пупиле редовно ће се моћи продати само јавном лицитацијом, но могу се и из слободне руке продати, али само онда ако је извесно да ће то бити корисније за пупилу. У оваквом случају саслушаће се и сродници;

6., за давање непокретних добара под закуп или кирију на дуже од једне године по навршетку пунолетства пупиле;

7., за поравнања о непокретним добрима, о каквом непроценимом предмету, или о каквом предмету, који прелази вредност 1000 гр. чар.;

8., у случају какве парнице противу пупиле, кад хоће старатељ да призна тужитељу тражење због каквог непокретног добра, каквог непроценимог предмета, или каквог предмета који вреди више од 1000 гр. чар.

9., кад се за рачун пупиле има да учини какав зајам;

10., кад би се наслеђе без пописа примало или кад се неће да прими какво наслеђе или испорука за пупилу; и

11., кад се има да изврши деоба каквог имања, које је остављено пупили у заједници с ким другим.

У свима случајима овога и предидућег члана, старатељски судија дужан је да саслуша и спомоћног старатеља ако га има.

Чл. 76.

Ни старатељ ни спомоћни старатељ, не могу се ни по одобрењу старатељског судије ослободити од одговорности своје, коју у смотрењу старатељске дужности спрема малолетника имају.

Чл. 77.

Што малолетни сходно прописима овога закона самостално уради, или што у његово име старатељ учини, то се више не повраћа у преташње стање.

Чл. 78.

Ако би наследник, издавајући се за пунолетног и самосталног, навео кога да с њиме што уговори, то овај, ако би због неважности таквог посла, претрпео какву штету, може из имања оштетитеља тражити накнаду (§. 917. грађ. законика).

Чл. 79.

Старатељ мора подносити судији рачун о својој управи заједно са осталим документима, која би на то имао.

Чл. 80.

Рачун тај подносиће сваке године у времену од 1. Јануара до 1. Марта за прошлу календарску годину, ако приходи старатељства буду износили годишње више од 1000 гр. чар.; ако су мањи, онда ће се подносити рачун у две године.

Чл. 81.

На рачуну старатељ треба да назначи, да је све приходе у рачун узео и да од другог имања и ствари, о којима је бригу водио, није ништа изостало.

Чл. 82.

Спомоћни старатељ дужан је да испита рачун, и да на истоме стави своје примедбе, ако би какве имао.

Чл. 83.

Докле мати са малолетном децом буде заједно на имању масалном живела, неће се рачун о годишњем приходу полагати.

Чл. 84.

Од старатеља, који годишње приходе редовно прикупљају, а ови прелазе годишње издатке на пуцилу, — може старатељски судија на случај могуће опасности тражити да дају јемство, које ће им он определити и које по своме нахођењу у свако време повисити може.

Дато јемство може се смањити или сасвим одпустити само по дозвољењу старатељског судије.

Чл. 85.

На захтевање старатељског судије ставиће надлежни суд интабулацију на непокретно добро старатељево.

Чл. 86.

Отац и мати могу старатеља, кога би они наименовали, ослободити од дужности давања обезбеђења.

Но то ослобођење престаје, ако за тим спрам личности старатеља наступе такве прилике, да се по нахођењу старатељског судије давање обезбеђења нужно покаже.

Чл. 87.

Трошкови око стављања и скидања обезбеђења, имају се исплатити из имања масалног.

Чл. 88.

Рођени отац усвојеног детета, мати и дед, кад врше старатељске дужности неће давати никакво јемство, докле год не би наступили такви узроци, због којих би по нахођењу старатељског судије нужно било јемство.

Чл. 89.

Обвезанице и друга документа наследника, као и ствари од вредности, може сам судија првостепеном суду на чување дати, а на захтевање старатеља он ће морати то да учини.

III. О надзору старатељског судије над старатељством.

Чл. 90.

Старатељски судија води надзор над старатељем и помоћним старатељем. Он предузима мере, које су нужне за обезбеђење пуноправног имања.

Чл. 91.

Надзор тај ваља водити о свима делима старатеља; и судија, у цели надзора, може за доказане неуредности казнити и једног и другог старатеља од 10 до 120 гр. чар.

Чл. 92.

Старатељски судија дужан је тачно да испита послове старатељске у свима случајима овога закона, и да их одобри ако за уредне

нађе. А где он не би дао своје одобрење, где је оно по овоме закону нужно, ту ни посао старатељски не вреди.

Чл. 93.

У важним стварима моћи ће старатељски судија да саслуша мишљење пупилских, у земљи живећих, пунолетних сродника по крви или по тазбини.

Чл. 94.

У следећим случајима старатељски судија дужан је да саслуша такво мишљење од сродника, па и саму пупилу ако ова живи у Србији и има 17 година:

- 1., у случају усвојења пупиле;
- 2., приликом женидбе или удадбе пупиле;
- 3., у случају иступања из српског грађанства;
- 4., отуђења непокретних добара масалних;
- 5., у случају поравњања о непокретном добру или кад старатељски судија хоће да одобри старатељу да призна чију тражбину односно имања пупилског;
6. да пупила настави или отпочне какву радњу.

Чл. 95.

Старатељски судија испитаће старатељске рачуне и доказе за исте и ако нађе да је све у свом реду, или је према његовим примедбама

у ред доведено, издаће старатељу привремену разрешителницу и огласиће их за уредне, а доказе ће вратити.

Чл. 96.

У случају где старатељ још није постављен, или где на место оступившег други још није наименован, — судија је дужан да се стара да међу тим имање масално осигура, а нарочито да ово затвори и попечати докле старатељ не би то имање примио.

То исто вреди и за случај кад за време старатељства припадне пунили какво наследство, па се старатељ не наводи у месту где се налази имање, које се наслеђује.

Чл. 97.

Ако се, у случајима чл. 96., дотично имање не наводи у месту старатељског судије, то је дужна месна општинска власт да се постара за обезбеђење, а међу тим одмах о томе и старатељскога судију да извести.

Чл. 98.

Обезбеђење неће се предузимати ако се предмети, које би попечатити и затворити требало, паходе у државини матере или деде пуниле, или као делови неподељене заоставштине у државини каквога пунолетнога сродника пуниле, с којим ова то имање наслеђује; или

ако је завештатељ то обезбеђење код наслеђа, које он оставља, у тестаменту, или каквој јавној исправи, забранио.

Чл. 99.

Завештатељ може одредити старатељство, и завештањем својим или својеручним писменом наредити да старатељ како другим имањем тако и готовином масалном сам управља; и тада ће старатељски судија водити само надзор над одређеним старатељством. Али, ако би умрли искључио старатељског судију од сваког надзора над одређеним старатељством, онда се судија неће по томе никако у то мешати, осим случаја, ако би доцније наступиле такве прилике да би надзор његов у интересу малолетника нуждан био.

IV. О надзору родбине над старатељима.

Чл. 100.

Отац. који је до своје смрти очинску власт имао, може у тестаменту или својеручним писменом да нареди да породични савет води надзор над старатељством његове деце. Он може и чланове томе савету да наменује.

Чл. 101.

Ако отац није наредио да се састави породични савет, а није то ни забранио, онда

ће, по сагласном предлогу главног и спо-
моћног старатеља, или више старатеља, и
по добивеном мишлењу од дотичних сродника
(чл. 93.), првостепени суд образовати породични
савет. Но ово може бити само тада, ако важни
интереси малолетника то ишту, нарочито ако
би то било од користи за управу са повећим
непокретним добрима. Овај ће суд одредити и
чланове породичном савету, који је отац наре-
дио, а чланове није означио.

Чл. 102.

У породични савет могу се узети само они
сродници, који могу бити старатељи.

Чл. 103.

Породични савет састављају најмање три
члана. Они ће се старатељском судији заве-
товати да ће савесно и поштено дужност своју
вршити.

Ако се број чланова испод три смањи,
било да се ко од чланова није хтео да прими,
било да је когод иступио: то ће остали чла-
нови предложити првостепеном суду друго лице
на место онога, које је иступило.

Ако не буде сродника по крви или по таз-
бини: то ће се старатељство подврћи надзору
старатељског судије.

Чл. 104.

У писму, које се старатељу издаје (чл. 28.)

треба назначити, да ће о старатељству и породични савет надзор водити, као и то, из којих се чланова савет састоји.

Чл. 105.

Породични савет води надзор над редовним и помоћним старатељем, у место старатељског судије, и има сва она права и дужности, које старатељском судији у томе припадају. Но он (савет) није дужан да тражи мишљење сродника.

Чл. 106.

Чланови породичног савета одговарају наследнику за штету. (чл. 36.).

Чл. 107.

Породични савет решава по већини гласова. Но за пуноважно закључење довољна су поред судије два члана породичног савета.

Ако би при решавању била три или више сродника и судија, па се поделе при гласању, онда решава она страна, на којој је већина сродника.

Породични савет достављаће своја решења старатељу на писмено, иначе овај их може сматрати као и да не постоје.

Чл. 108.

По предлогу старатеља или ког члана породичног савета, старатељски судија сазива

породични савет. У томе савету председава и управља старатељски судија, а главни и спо-моћни старатељ имају само саветујући глас.

Чл. 109.

Породични савет нема власти да казни главног или помоћног старатеља. Он може у том смислу свој предлог учинити старатељском судији, и овај ће сам о томе решавати.

Чл. 110.

Члан породичног савета може се отпустити само из оних узрока, са којих и старатељ. Првостепени суд решењем својим отпушта чланове породичног савета. Ако код каквог члана постоји узрок, са кога би се он отпустити могао, то су остали чланови дужни да доставе тај случај првостепеном суду.

V. О престајању старатељства.

Чл. 111.

Старатељство престаје кад пупила пунолетна постане или за пунолетну оглашена буде или се под очинску власт врати.

Чл. 112.

Пошто малолетник наврши 17. год., старатељски судија може га огласити за пунолетна, ако се на то сагласе главни и спо-

моћни старатељ, и ако су о томе саслушани сродници (чл. 93.) или постављени породични савет.

Чл. 113.

Кад се малолетни по дозвољењу старатељског судије ожени, онда се сматра као да је и за пунолетнога оглашен.

Чл. 114.

Малолетни, који је за пунолетног оглашен, моћи ће само по одобрењу за то постављеног старатеља имања и старатељскога судије непокретно имање отуђити или оптеретити.

Чл. 115.

Умре ли главни или помоћни старатељ ил се из старатељства отпусте, мора се одмах на њихово место нов старатељ поставити.

Ако ли има више старатеља, па који од њих умре, или се отпусти, онда се због тога не могу и остали од старатељства разрешити.

Спомоћни старатељ пак неће се такође ни онда одпуштати, ако би се годишњи приходи малолетника умалили.

Чл. 116.

Старатељ, који ради противно дужности својој, пошто буде за то на одговор узет, отпустиће се. Но пре тога саслушаће се о томе спомоћни старатељ и породични савет, ако га има.

Чл. 117.

Старатељски судија отпустиће старатеља, који у течају старатељства за то неспособан постане, или је већ, и поред те неспособности за старатеља постављен.

Чл. 118.

Ако се каквоме руковатељу јавних каса, или каквоме војеном лицу, не допушта да се старатељства прими, или да исто продужи, то ће се ови, ако су постављени, отпустити.

Чл. 119.

Ако се мати, која је за старатеља постављена, преуда, то ће је старатељски судија, ако за добро нађе, од старатељства разрешити.

Чл. 120.

Ако су отац или мати одредила малолетнику старатеља тек од неког извесног времена, то ће се у то време дотадашњи старатељ отпустити пошто се тај одређени прими старатељства.

Чл. 121.

Пре но што се старатељ отпусти, ваља са-слушати и мишљење спомоћног старатеља и одређеног породичног савета о узроцима, са којих се старатељ отпушта.

Чл. 122.

Прописи, који вреде за отпуштање главног старатеља, вреде и за отпуштање спомоћног

старатеља. У место спомоћног старатеља саслушаће се главни старатељ.

Чл. 123.

Отпуштени старатељ моћи ће се за 15 дана, од кад решење прими, жалити апелацијоном суду против решења, којим се отпушта.

Чл. 124.

Старатељ ће, при предавању своје дужности, вратити старатељско писмо, а имаће, којим је управљао, предаће бившем малолетнику или његовоме законом заступнику, или новопостављеном старатељу, и за 2 месеца положиће главни рачун.

Чл. 125.

За наследнике умрлог старатеља почиње двомесечни рок од дана смрти овога; а ако наслеђе примају са пописом, онда од дана кад се изјасне да наслеђе примају.

Чл. 126.

Старатељ се не може ослободити да последњи (закључни) рачун не полаже, осим случаја чл. 99.

Чл. 127.

Спомоћни старатељ ставиће своје примедбе на главни рачун, и дужан је на захтевање дати објашњења о своме спомоћном старатељству, као и о старатељској управи са имањем.

Чл. 128.

Главни рачун старатељ ће предавати пу-пили или њеном законом наследнику или за-ступнику пред старатељским судијом, када ће се и старатељска акта изнети.

Чл. 129.

При примању рачуна, на оно, што су старатељу издане привремене разрешителнице од старатељског судије, моћи ће се само такве приметбе чинити, којима би се доказивало да је старатељ што непажњом својом учи-нио, за коју је по закону одговоран, или да докази нису истинити; или да су погрешке у рачуну учињене; или да примања нису точно урачуњена.

Чл. 130.

Рачунопримац, по примљеном рачуну издаће квиту и разрешителницу бившем старатељу, ако је старатељство свршено, па и спомоћном стара-тељу и старатељском судији о томе, како је верно и уредно вршено старатељство и имање предато.

Чл. 131.

Квиту и разрешителницу не може наслед-ник одбијати да не изда због примедби про-тив појединих ствари, него за ове може за-држати себи право да особено тражи обја-шњење и законом задовољење.

Чл. 132.

Ако се квита и разрешителница неће да изда то главни старатељ, помоћни старатељ и старатељски судија имају права да судским путем траже да им се квита и разрешителница изда.

Чл. 133.

Квита и разрешителница не одузима рачуно-примцу право на тражење накнаде из таквих дела или ствари, која у положеном рачуну и у примедбама на то учињеним, нису споменути.

Чл. 134.

Квита и разрешителница моћи ће се само због преваре или због рачунске погрешке оспоравати.

Чл. 135.

Чим је старатељу квита и разрешителница издата, то ће му се дато јемство вратити, и интабулација, ако постоји, скинути. Ако су на квиту примедбе чињене, то ће старатељ моћи да захтева да му се врати јемство до сразмерне количине.

Чл. 136.

Кад старатељ умре, наследници или задругари његови ако су пунолетни, дужни су о томе одмах да извести старатељског судију и започете, одлагања нетрпеће послове, дотле да наставе докле старатељски судија не нареди шта треба. Они ће истог судију да извести и о томе, какве послове они настављају.

ТРЕЋИ ДЕО.

О другим начинима старатељства.

Чл. 137.

Кад се, у случају потребе, пунолетна лица под старатељство стављају, поступаће се и ту по правилима, која су овим законом прописана о старатељству над малолетнима.

Чл. 138.

Пунолетнима, који под старатељство дођу, поставиће се отац или мати или муж и жена једно другом, за старатеље, ако само не стоје закони узроци, са којих би ови за то неспособни били. Овакви старатељи ослобођавају се од давања обезбеђења и полагања годишњих рачуна.

Чл. 139.

Пунолетна лица, која не стоје под очинском влашћу, а проглашена би била да су душевно болесна или иначе немоћна, морају доћи под старатељство.

Чл. 140.

Кад се предузме извиђење, да се ко због душевне болести или немоћи, под старатељство стави, старатељски судија имаће таквима поставити старатеља привремено.

Чл. 141.

И она пунолетна лица, која су глуво-нема и не могу се средством знакова разумети, или,

која су слепа и глува, или слепа и нема, морају такође под старатељством бити, ако не стоје под очинском влашћу.

Чл. 142.

Глувонемима, који се средством знакова могу разумети, а не стоје под очинском влашћу, ако затраже, мора се старатељство поставити.

Чл. 143.

Над онима, који су због душевне болести, или душевне немоћи, под старатељство стављени, дигнуће се такво кад се судско-лекарском истрагом осведочи да су оздравили.

Чл. 144.

И они, који су за распикуће проглашени а не налазе се под очинском влашћу долазе такође под старатељство.

Како се противу кога предузме извиђење да се због расточавања за распикућу огласи, старатељски судија предузеће одмах нужне мере за осигурање имања таквог лица.

Чл. 145.

Проглашени за распикућу ослободиће се од старатељства, кад сродници његови за то мишљење даду (чл. 88.), и старатељски судија увери се да се он заиста поправио.

Чл. 146.

Старатељски судија треба ће свагда да

обзнани преко новина и кад се против расписује старатељство поставља и скида.

Чл. 147.

Оним пунолетним лицима, која не стоје под очинском влашћу и за која се за годину дана ништа не сазна где су и како су; или, која су спречена да се врате, и да са стране имањем својим сама управљају, ако нису себи одредила пуномоћника за управу над имањем, мора се ради тога старатељ поставити; а ако би им годишњи приходи прелазили 5000 гроша чар. онда и спомоћни старатељ.

Чл. 148.

По представљеној нужној потреби може сваки, кога би се ствар тицала, тражити код старатељског судије, да се осуствујућем лицу старатељ постави.

Чл. 149.

При важним узроцима може се осуствујућем и пре године дана старатељ поставити.

Чл. 150.

Ако би спрам лица, које је осуствујући за пуномоћника одредио, наступиле такве прилике, које би пуномоћство поништавале, или би се ово опозвати имало, онда ће се осуствујућем старатељ поставити.

Чл. 151.

Старатељ осуствујућега може за овога при-

вређивати и наслеђа примати, но свагда са пописом имања, које се наслеђује.

Чл. 152.

Старатељство над осуствујућим престаће: кад се осуствујући врати, или кад за управу свога имања пуномоћника одреди, као и кад се докаже да је осуствујући умро или се судски за умрлога, или осуствујућег, или несталог огласи.

Чл. 153.

И стављање и скидање старатељства над осуствујућим има се свагда јавно обзнанити.

Чл. 154.

По прописима овога зикона, старатељски ће судија према §. 17. казнителног законика, по званичној дужности, постављати старатеље деци и над имањем оних, који су на робију или заточење осуђени.

ЧЕТВРТИ ДЕО.

О управи са имањем.

Чл. 155.

Старатељи имања постављаће се за поједине послове, или за неки одређени круг послова, и за њих у односу на ове послове и дела вредиће по потреби правила о старатељству над малолетнима.

Чл. 156.

Спомоћни старатељ постављаће се само тада, ако је старатељу имања стална управа поверена и приходи истога износе више од 5000 гроша чарш.

Чл. 157.

Ко под старатељством стоји, или ко има да се под исто стави, добиће старатеља имања, ако је његов старатељ законим узроцима спречен да врши своју дужност, нарочито ако би сопствени интереси старатељеви долазили у сукоб са интересима онога, који је под старатељство стављен; или ако би ко други, који је малолетнику, или ономе, који под старатељством стоји, завештао имање своје и својом наредбом искључио одређеног старатеља; или ако се одређени старатељ не може још старатељства да прими.

Овај старатељ стајаће под надзором спомоћног старатеља, који је поред главног старатеља постављен.

Чл. 158.

Малолетном детету, које под очинском влашћу стоји, поставиће се старатељ имања, ако би се интереси детињи са интересима очевим сукобљавали, или ако би отац са имањем таква наређења хтео да учини, за која он по закону сам не би властан био; исто тако

ако би детету имање какво припало, где би отац од управе морао бити искључен као и кад би отац оспоравао детету да је законито.

Чл. 159.

Ко остави какво имање ономе, који стоји или који се има ставити под старатељство, или остави имање малолетнику, који под очинском влашћу стоји, — може да наименује старатеља за то имање, и да овога ослободи да не даје осигурање; но и у овом случају вреди наређење првог одељка чл. 86.

Чл. 160.

Зачето дете добиће старатеља имања на случај, ако мати његова не би била под заштитом мужа, оца или старатеља.

Управу имања може предложити трудна жена, или она лица, чија би се права тим могућним рођењем детета окрњити могла а таква управа може се и по званичној дужности наредити.

Чл. 161.

Ако је наследник непознат, онда се мора зарад одржања посмртног имања до одређења наследника поставити старатељ имања.

Чл. 162.

Управа имања престаће чим и узрок, због кога је наређена отпадне; управа имања, које би имало припасти утробњем плоду, престаће

нарочито кад се дете роди, или се јасно позна да се порођај не може очекивати.

ПЕТИ ДЕО.

Закључење.

Чл. 163.

Закон овај почеће да важи од 1. Јануара 1873. год. и тада губе закону силу глава IV. законика грађанског, као и сва остала закона наређења која су противна овом закону.

Чл. 164.

Кад овај закон почне важити, првостепени ће судови предати сва пупилска дела, која се код њих у течају налазе, старатељскоме судији, који ће у истима према закону наставити даљу радњу.

Чл. 165.

Сви пупилски новци који се код управе фондова налазе, или се код суда затеку или се прибрати имају по наредбама судским до свршетка 1872. год. издатим, остаће и даље на руковању код управе фондова, или окружних (државних) штедионица.

Препоручујемо нашим министрима : правде, војеном, финансије и унутрашњих дела, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо да по њему

поступају а свима и свакоме да му се поковају.

25. Октобра 1872. године
У Крагујевцу.

М. П.

М. М. ОБРЕНОВИЋ.

Видио и ставио државни печат
чувар државног печата
Министар правде,
С. Вељковић.

Председник министарског савета,
Министар војени, Генерал,
М. П. Блазнавац.

Министар правде,
С. Вељковић.

Министар финансије,
П. Јовановић.

Министар унутрашњих дела,
Марко А. Лазаревић.